

Rapport

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat politieambtenaren van het regionale politiekorps Zeeland de door haar/hen op ambtseed opgemaakte processen-verbaal van 10 mei 2006 en 23 januari 2006 onjuist dan wel onvolledig heeft/hebben opgemaakt.

In het proces-verbaal van 10 mei 2006 heeft politieambtenaar H. opgenomen dat zij zelf met de tandarts heeft gesproken terwijl dit niet het geval is geweest;

in het proces-verbaal van 23 januari 2006 staat niet vermeld dat politieambtenaar M. de ruimte heeft verlaten toen de verdachte vertelde over de wijze waarop zij was verkracht.

Verzoeker klaagt er voorts over dat hij tijdens zijn aanhouding op 6 april 2006 door een politieambtenaar in zijn gezicht is geslagen.

Ten aanzien van de officier van justitie te Middelburg

Verzoeker klaagt erover dat er een arrestatieteam, dan wel een ander team, is ingezet om hem op 6 april 2006 aan te houden.

Beoordeling

Algemeen

In de nacht van 6 op 7 april 2006 vond er een inval door een Regionale Ondersteunings Groep (hierna: ROG) plaats in de woning van verzoeker. Verzoeker werd onder meer verdacht van het smokkelen van mensen en het misbruiken van (illegaal verblijvende) vrouwen. Tijdens deze inval werd de voordeur van de woning vernield en werd verzoeker door een lid van de ROG in zijn gezicht geslagen. Verzoeker is vervolgens aangehouden en is in voorlopige hechtenis gesteld. Op 12 maart 2008 sprak de Meervoudige Kamer van de Rechtbank te Middelburg verzoeker vrij. De officier van justitie stelde hoger beroep in, maar trok dit uiteindelijk op 16 juli 2008 in. Hiermee werd het vonnis onherroepelijk.

Verzoeker had tal van klachten over de gebeurtenissen rondom zijn aanhouding en het opsporingsonderzoek. Verzoeker diende dan ook een klacht in bij de hoofdofficier van justitie te Middelburg en bij de korpsbeheerder van het regionale politiekorps Zeeland.

De hoofdofficier beantwoordde op 5 februari 2008 de klacht van verzoeker. De hoofdofficier stelde zich met name op het standpunt dat de klachten van verzoeker zagen op gedragingen die hij voor kon leggen aan de rechter in het kader van zijn strafzaak. De klachten waarvoor wel ruimte was om een oordeel over te geven achtte de hoofdofficier ongegrond.

De korpsbeheerder schortte eerst de behandeling van de klacht van verzoeker op omdat op het moment dat verzoeker zijn klacht indiende er nog de strafzaak tegen hem liep. Nadat de strafzaak was geëindigd in een onherroepelijk vonnis stelde de korpsbeheerder zich onder meer op het standpunt dat verzoeker zijn klacht te laat had ingediend, waardoor de korpsbeheerder de klacht niet meer behandelde.

Omdat verzoeker zich niet kon vinden in de beslissingen op zijn klachten wendde hij zich tot de Nationale ombudsman. Hij verzocht de Nationale ombudsman een onderzoek in te stellen. De Nationale ombudsman nam niet alle klachten van verzoeker in onderzoek. De Nationale ombudsman heeft zich beperkt tot de hierboven opgesomde klachten.

I. Ten aanzien van de aanhouding

Bevindingen

Standpunt verzoeker

1. Verzoeker gaf aan dat de leden van de ROG in de nacht van 6 op 7 april 2006 zijn woning binnenkwamen stormen. De voordeur werd hierbij vernield en de leden hadden hun vuurwapen in hun hand. Een lid van de ROG riep tegen verzoeker dat hij in de hoek moest gaan staan. Verzoeker antwoordde hierop "waarvoor dan wel?". Hierop kreeg verzoeker van het lid van de ROG een vuistslag op zijn voorhoofd. Verzoeker gaf aan dat de klap hem pijn deed en dat zijn bril tengevolge van de vuistslag op de grond viel waardoor deze licht beschadigd raakte. Verzoeker gaf aan dat de politie helemaal niet vroeg of hij vrijwillig wilde meegaan of wilde meewerken aan het boeien. Wel bevestigde verzoeker dat hij eenmaal zijn armen heeft losgerukt op het moment dat de politie hem vastpakte. Verzoeker gaf aan toen geroepen te hebben "wat gebeurt hier allemaal" en "waarom, waarom".

2. Ook bracht verzoeker naar voren dat de inzet van een dergelijk ROG onterecht was. Volgens verzoeker was het disproportioneel om met geweld zijn woning binnen te treden en geweld tegen hem te gebruiken. Er waren geen aanwijzingen dat verzoeker geweld had gebruikt of dat hij vuurwapengevaarlijk zou zijn. Verzoeker vond, gelet op de totale afwezigheid van geweld of het gebruik van wapens van zijn kant, dat de politie rustig had moeten blijven en had moeten uitleggen wat er aan de hand was. De politie had de situatie moeten de-escaleren en aan hem moeten vragen of hij vrijwillig mee wilde gaan. Vervolgens had de politie hem in de gelegenheid moeten stellen nog wat kleding te vergaren en medicijnen te pakken, aldus verzoeker.

Verklaring getuige C.

3. Verzoeker verstreekte een getuigeverklaring van C., die zich op het moment van de aanhouding ook in de woning van verzoeker bevond. C. vertelde onder meer dat ongeveer

vier leden van de ROG een bivakmuts op hadden en dat zeker twee leden een getrokken wapen in hun hand hadden. De wapens waren naar beneden gericht. C. gaf vervolgens aan dat verzoeker niet rustig was. Hij riep "wat gebeurt hier allemaal" en maakte armgebaren. Toen de politie verzoeker bij zijn armen pakte rukte hij zich los, aldus getuige C. Getuige C. verklaarde vervolgens dat hij hoorde dat verzoeker een flinke klap kreeg, waarop hij zag dat de bril van verzoeker afviel. C. gaf aan dat niet aan verzoeker en hem was gevraagd of zij vrijwillig wilden meegaan. Ze zijn geboeid en afgevoerd.

Reactie minister van Justitie

4. De minister van justitie liet weten dat verzoeker op 6 april 2006 aangehouden werd door een Regionale Ondersteunings Groep (ROG). Dit is geen arrestatieteam, maar een regionale aanhoudingseenheid van de politie Zeeland. Voor de inzet van een ROG is een interne toestemmingslijn van kracht binnen de politieorganisatie en is geen justitiële toestemming nodig, aldus de minister. De reden om een ROG in te zetten was gelegen in de ernst van de vermoedelijk gepleegde strafbare feiten en de stand van het onderzoek. De politie vermoedde dat verzoeker zich op korte termijn schuldig zou maken aan een ernstig delict, namelijk verkrachting. Daarbij vond de aanhouding buiten de provincie plaats, in de avonduren.

De minister achtte de klacht van verzoeker ongegrond, nu er sprake was van een ROG waarvoor geen justitiële toestemming nodig was. Wel liet de minister weten dat de officier van justitie op de hoogte was dat verzoeker zou worden aangehouden door de ROG.

Reactie korpsbeheerder

Bevoegdheid Nationale ombudsman

5. De korpsbeheerder merkte voorafgaand aan zijn standpunt over de klacht van verzoeker op dat hij van mening was dat de Nationale ombudsman zich niet mocht uitlaten over de klachten van verzoeker. Verzoeker beklagde zich volgens de korpsbeheerder te laat over de wijze waarop zijn aanhouding plaatsvond. Verzoeker diende immers pas na een jaar zijn klacht hierover in. Volgens de korpsbeheerder was er geen sprake van verschoonbare termijnoverschrijding. Het gegeven dat indien verzoeker binnen een jaar zijn klacht had ingediend de klacht zou zijn opgeschort vanwege de samenhang met de lopende strafzaak van verzoeker, achtte de korpsbeheerder niet ter zake doende.

Inzet ROG

6. De korpsbeheerder liet weten dat een ROG de aanhouding van verzoeker verrichtte. De ROG wordt ingezet bij het aanhouden van personen waarbij sprake is of kan zijn van een verhoogd risico en waarbij vooraf vaststaat dat de ondergrens voor de inzet van een arrestatie-team (AT) niet zal worden overschreden. De ROG dient dan ook tussen de basispolitiezorg en het AT te worden gepositioneerd. De ROG heeft geen bijzondere

bevoegdheden dan wel bijzondere bewapening. Deze is gelijk aan de basispolitiezorg en de recherche. Dit in tegenstelling tot het AT dat bijzondere bevoegdheden heeft en gebruik kan maken van bijzondere bewapening en middelen.

7. De korpsbeheerder voerde aan dat verzoeker één van de hoofdverdachten was in een onderzoek naar mensensmokkel. Verzoeker werd verdacht van zeer ernstige feiten, te weten mensensmokkel en het misbruiken van illegaal verblijvende vrouwen. Uit het onderzoek bleek dat verzoeker als eerste de beschikking kreeg over illegale vrouwen. Tijdens dat contact zouden de vrouwen seksueel worden misbruikt, en vervolgens verder het circuit worden ingestuurd, aldus de korpsbeheerder. Uit de stand van het onderzoek bleek dat verzoeker op de bewuste avond thuis zou komen van een vakantie, en dat er bij terugkomst in zijn woning een vrouw aanwezig was die hij direct wilde misbruiken. Ook waren in de woning een aantal medeverdachten aanwezig. De korpsbeheerder bracht naar voren dat gezien de ernst van de verdenkingen het van belang was dat misbruik van nieuwe slachtoffers voorkomen diende te worden. Derhalve werd er ondersteuning gevraagd van de ROG. De korpsbeheerder gaf aan dat er voor de inzet van de ROG geen afzonderlijk justitiële toestemming nodig was. Echter, de inzet van de ROG was wel vooraf besproken met de officier van justitie. Ten slotte merkte de korpsbeheerder nog op dat verzoeker niet geregistreerd stond als vuurwapengevaarlijk. Was dit wel het geval geweest, dan was de aanhouding door een AT verricht.

Het toegepaste geweld

8. De korpsbeheerder liet weten dat er tijdens de aanhouding van verzoeker door de ROG een ruit van een toegangsdeur werd vernield om toegang te krijgen tot het pand waar verzoeker was. Ook werd er een tussendeur vernield omdat deze op slot zat.

De korpsbeheerder verwees naar een geweldsrapportage die hierover was opgemaakt.

De korpsbeheerder vervolgde dat tijdens het binnentreden een deur door verzoeker werd opengedaan. Politieambtenaar H. deelde verzoeker direct mee dat hij was aangehouden. Verzoeker versperde echter de doorgang naar de woning. Verzoeker reageerde geschrokken en wilde niet meewerken. Politieambtenaar H. pakte verzoeker hierop aan één van zijn armen vast om verzoeker te kunnen boeien. Verzoeker wilde echter niet meewerken en was verbaal aanwezig. Op hetzelfde moment bevonden zich nog andere verdachten en het slachtoffer in de woning. Het was van groot belang die andere verdachten zo snel mogelijk onder controle te krijgen en hen te scheiden van het slachtoffer om ongewilde situaties te voorkomen. Omdat verzoeker dit door zijn gedrag vertraagde/bemoedigde heeft politieambtenaar H. een attentietik uitgedeeld aan verzoeker teneinde hem tot bedaren te brengen, aldus de korpsbeheerder. De korpsbeheerder vervolgde dat verzoeker reageerde op de attentietik en direct rustig werd. Hierdoor hadden

de overige teamleden een vrije doorgang tot de woning en konden de andere verdachten worden aangehouden en het slachtoffer worden ontzet. Van de attentietik is geen geweldsrapportage opgemaakt, gezien de aard en de uitvoering daarvan, aldus de korpsbeheerder. De leden van de ROG waren tijdens dit optreden gekleed in een zwart jack met op de voor en achterzijde met grote witte reflecterende letters het woord "politie". Tevens droegen zij een blauwe cap met op de voor- en achterzijde met witte letters het woord "politie". De leden van ROG beschikken niet over bivakmutsen en geen van de leden heeft tijdens het binnentreden het vuurwapen ter hand genomen, aldus de korpsbeheerder.

Verklaring betrokken ambtenaar H.

9. Politieambtenaar H. verklaarde voor zover van belang dat verzoeker in zijn woning, wat een soort bedrijfspand was, werd aanhouden. Politieambtenaar H herinnerde zich dat verzoeker niet meewerkte met zijn aanhouding. Politieambtenaar H. vermoedde dat dit voortkwam uit een schrikreactie. Immers, verzoeker werd opeens geconfronteerd met de ROG. Politieambtenaar H. kon zich niet exact herinneren op welke manier verzoeker niet meewerkte. Het was ook ruim vier jaar geleden. Politieambtenaar H. verklaarde dat verzoeker in de gang stond en hij hierdoor de doorgang versperde. De rest van het team moest echter langs hem heen om naar het slachtoffer en andere verdachten te komen. Politieambtenaar H. heeft verzoeker bij zijn arm gepakt omdat hij hem wilde boeien. Omdat verzoeker zich bleef verzetten heeft politieambtenaar H. verzoeker een zogenaamde attentietik gegeven. Dit is een klap met de vlakke/open hand in het gezicht van verzoeker. Politieambtenaar H. gaf aan dat dit hielp, want verzoeker werd vervolgens rustig en kon worden afgeboeid en weggeleid. Politieambtenaar H. merkte verder nog op dat niemand van zijn eenheid zijn wapen ter hand had genomen. Ook is het ROG niet in het bezit van bivakmutsen. Dit is voorbehouden aan het AT, aldus politieambtenaar H.

Beoordeling

Ten aanzien van de minister van Justitie

10. Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat verzoeker is aangehouden door een Regionale Ondersteunings Groep en niet door een Arrestatie Team. Voor de inzet van een ROG is geen toestemming nodig van de officier van justitie. Dit betekent dat de klacht van verzoeker ten aanzien van de officier van justitie feitelijke grondslag mist.

Ten aanzien van de korpsbeheerder

De bevoegdheid van de Nationale ombudsman

11. De korpsbeheerder heeft de bevoegdheid van de Nationale ombudsman betwist, nu verzoeker de klacht over zijn aanhouding te laat heeft ingediend, de zogeheten jaartermijn.

12. Dit standpunt van de korpsbeheerder is onbegrijpelijk. In de eerste plaats tast overschrijding van de jaartermijn de bevoegdheid van de Nationale ombudsman niet aan. Ingevolge artikel 9:24, eerste lid Awb vervalt in dat geval de verplichting van de Nationale ombudsman om een onderzoek in te stellen. Bovendien is er in dit geval geen sprake van overschrijding van de jaartermijn. Immers de klacht is bij de Nationale ombudsman ingediend op 8 september 2009 en derhalve ruimschoots binnen een jaar na de beslissing van de korpsbeheerder van 26 augustus 2009 om de klacht niet in behandeling te nemen (artikel 9:24 eerste lid onder b Awb).

13. Over de beslissing van de korpsbeheerder om de klacht niet in behandeling te nemen overweegt de Nationale ombudsman het volgende.

De korpsbeheerder heeft verzoeker op zijn brief van 8 oktober 2007 laten weten dat de behandeling van zijn klacht werd opgeschort, omdat er - kort gezegd - strafvervolgning tegen verzoeker was ingesteld (artikel 9:8, lid 1 onder f Algemene wet bestuursrecht) en de zaak nog niet was geëindigd met een onherroepelijk vonnis. Daarmee heeft de korpsbeheerder de gerechtvaardigde verwachting gewekt dat de klacht in behandeling zou worden genomen zodra de strafzaak was geëindigd. De raadsman van verzoeker heeft vrijwel direct na het vonnis van 12 maart 2008 - en wel op 29 april 2008 - de korpsbeheerder verzocht de klacht weer in behandeling te nemen. Door vervolgens te beslissen dat hij de klacht niet in behandeling zou nemen, hoewel hij daartoe wel bevoegd was, heeft de korpsbeheerder gehandeld in strijd met het rechtzekerheidsvereiste dat meebrengt dat door de overheid gewekte verwachtingen worden gehonoreerd.

Inzet Regionale Ondersteunings Groep

14. Het evenredigheidsvereiste houdt in dat overheidsinstanties voor het bereiken van een doel een middel aanwenden dat voor de betrokkenen niet onnodig bezwarend is en dat in evenredige verhouding staat tot dat doel. Dit betekent dat een ROG alleen wordt ingezet om een aanhouding te verrichten, als de aanhouding niet op andere, minder ingrijpende wijze mogelijk is.

15. Verzoeker is aangehouden door een ROG. De ROG is een eenheid die wordt ingezet wanneer er sprake is van een verhoogd risico bij aanhouding. Het is een minder zware eenheid dan het AT. Een AT wordt ingezet bij vuurwapengevaarlijke verdachten en bij levensbedreigende situaties. De korpsbeheerder en de minister van Justitie hebben aangegeven dat in het geval van verzoeker het verhoogde risico uit de ernst van de feiten bestond, en het gegeven dat er snel moest worden gehandeld om een mogelijk delict (verkrachting van een vrouw) te voorkomen. Er was informatie aanwezig dat verzoeker zich direct bij thuiskomst zou vergrijpen aan een vrouw.

16. De Nationale ombudsman kan zich voorstellen dat het optreden van de ROG voor verzoeker beangstigend moet zijn geweest. Politie en justitie beschikten daarentegen over

informatie op grond waarvan uitstel van de aanhouding geen reële optie was. Hierdoor zou immers het risico ontstaan dat er een ernstig strafbaar feit zou worden gepleegd, te weten verkrachting van een vrouw. De Nationale ombudsman kan zich dan ook voorstellen dat de politie ervoor heeft gekozen om verzoeker aan te laten houden door een ROG. De ernst van de verdenking en de snelheid waarmee de aanhouding moest worden verricht rechtvaardigen de beslissing om een aanhoudingseenheid als de ROG in te zetten. De Nationale ombudsman is dan ook van oordeel dat er niet in strijd is gehandeld met het vereiste van evenredigheid.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

Wat betreft het ter hand nemen van vuurwapens en het gebruik van bivakmutsen door leden van de ROG staan de verklaringen tegenover elkaar. Gelet op het tijdsverloop en daarmee samengaande aannemelijkheid dat een nader onderzoek door de Nationale ombudsman hierover geen uitsluitsel zal bieden onthoudt de Nationale ombudsman zich op dit punt van een oordeel.

Ten aanzien van de klap in het gezicht

17. Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten worden gerespecteerd. Behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen heeft een ieder recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam, welk recht is neergelegd in artikel 11 van de Grondwet. Bij of krachtens de wet kunnen beperkingen op dit grondrecht worden gemaakt (zie Achtergrond, onder I.) Het gebruik van geweld betekent een inbreuk op dit recht.

18. Op grond van artikel 8 eerste lid van de Politiewet (zie Achtergrond, onder II.) is een politieambtenaar in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening bevoegd geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt (het proportionaliteitsvereiste) en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt (het subsidiariteitsvereiste).

19. Verzoeker heeft in voorlopige hechtenis gezeten. De rechtmatigheid van zijn aanhouding is derhalve getoetst door de rechter-commissaris. De Nationale ombudsman gaat er dan ook van uit dat verzoeker terecht is aangehouden en dat de politieambtenaren bij die aanhouding derhalve optraden in de rechtmatige uitoefening van hun bediening.

20. Politieambtenaar H. heeft aangegeven dat hij verzoeker vastpakte bij zijn arm zodat hij hem kon boeien. Verzoeker en getuige C. hebben verklaard dat hij eenmaal zijn armen heeft losgerukt op het moment dat de politie hem vastpakte. Ook hebben verzoeker en getuige C. aangegeven dat hij hierbij dingen heeft geroepen. Politieambtenaar H. heeft vervolgens verklaard dat hij verzoeker een klap met zijn vlakke hand in zijn gezicht heeft gegeven, de zogenaamde attentietik, zodat hij rustig werd en kon worden aanhouden.

21. De Nationale ombudsman neemt in zijn beoordeling mee dat verzoeker is aangehouden door de ROG. De werkwijze van de ROG is gebaseerd op snelheid van handelen en het verrassingseffect. De Nationale ombudsman kan zich voorstellen dat verzoeker geschrokken was van de actie van de ROG waardoor hij in een eerste reactie niet direct gevolg gaf aan de aanwijzingen gegeven door een lid van de ROG. Echter, er is bij dergelijke acties geen tijd om uitgebreid met verdachten in gesprek te gaan. Daar komt bij dat de Nationale ombudsman het aannemelijk acht dat er haast bij de aanhouding van verzoeker was geboden omdat verzoeker de doorgang van een gang versperde waardoor de leden van de ROG niet verder de woning in konden. Dit was nodig omdat het mogelijke slachtoffer en andere verdachten zich in de woning bevonden. Gelet op deze omstandigheden is de Nationale ombudsman van oordeel dat de politie gebruik mocht maken van passend geweld om te zorgen dat verzoeker meewerkte en kon worden aangehouden.

22. Het staat niet ter discussie dat verzoeker in zijn gezicht is geslagen. De lezingen over de manier waarop verzoeker in zijn gezicht is geslagen lopen echter uiteen. Verzoeker heeft het over een vuistslag, politieambtenaar H. over een klap met de vlakke hand.

Gelet op het gegeven dat verzoeker geen zichtbaar letsel heeft overgehouden aan de klap, acht de Nationale ombudsman het aannemelijk dat politieambtenaar H. met zijn vlakke hand in het gezicht van verzoeker heeft geslagen. Hoewel de Nationale ombudsman niet uitsluit dat het gebruikte geweld in de beleving van verzoeker hardhandig is geweest en hij daarbij pijn heeft ondervonden, is hij van oordeel dat het aangewende geweld proportioneel is geweest. De Nationale ombudsman is daarom van oordeel dat de korpsbeheerder het recht op onaantastbaarheid van het lichaam voldoende heeft gerespecteerd.

De onderzochte gedraging is op dit punt behoorlijk.

23. De Nationale ombudsman merkt nog het volgende op.

De korpsbeheerder liet aan de Nationale ombudsman weten dat er met betrekking tot het geweld dat jegens verzoeker was aangewend, geen geweldsmelding/rapportage was opgemaakte "gezien de aard en uitvoering daarvan". De Nationale ombudsman acht deze beslissing in strijd met artikel 17 eerste, en tweede lid van de Ambtsinstructie (zie Achtergrond, onder III.) waarin staat dat een meerdere de aan hem gedane melding van geweld terstond vastlegt in een geweldsrapportage. De ambtsinstructie biedt de meerdere geen vrijheid om naar eigen inzicht van deze administratieve verplichting af te wijken. De Nationale ombudsman merkt in dit verband op dat deze verplichting in het leven is geroepen om controle op de uitoefening van het geweldmonopolie door de overheid mogelijk te maken. Een dergelijke controle vindt ook plaats tijdens het onderzoek naar klachten over geweldgebruik door politieambtenaren.

II. Ten aanzien van de opgemaakte processen-verbaal

Bevindingen

Standpunt verzoeker

Verzoeker bracht naar voren dat politieambtenaar H. op 10 mei 2006 een proces-verbaal van bevindingen opmaakte waarin zij haar bevindingen neerlegde over een tandarts.

In het proces-verbaal nam politieambtenaar H. op dat zij zelf met de tandarts sprak, terwijl dit - zo bleek bij een later verhoor bij de rechter-commissaris - niet het geval was geweest. Niet politieambtenaar H., maar een collega van haar had contact gehad met de bewuste tandarts. Verzoeker achtte het zeer kwalijk dat politieambtenaar H. op ambtseed een proces-verbaal opstelde en ondertekende, dat niet correct bleek te zijn. Immers, het waren niet haar eigen bevindingen, maar bevindingen die zij van horen zeggen had, namelijk van haar collega. Verzoeker benadrukte dat een rechter en andere betrokkenen in het strafproces erop moeten kunnen vertrouwen dat een proces-verbaal van bevindingen ook daadwerkelijk de eigen bevindingen zijn en zo niet, dat dan specifiek wordt aangegeven hoe de betreffende politieambtenaar met de gegevens bekend is geworden.

Ten aanzien van het proces-verbaal van aangifte van 23 januari 2006 gaf verzoeker aan dat hierin stond vermeld dat politieambtenaren H. en M. de aangifte van Y. opnamen. In het proces-verbaal stond echter niet vermeld dat politieambtenaar M. de verhoorkamer ongeveer 20 minuten verliet toen Y. verklaarde over de verkrachting zelf. Ook dit kwam naar voren bij een verhoor door de rechter-commissaris.

Verzoeker vond het kwalijk dat het proces-verbaal suggereert dat het hele verhoor in aanwezigheid van twee politieambtenaren is afgelegd, terwijl dit niet het geval is. Het proces-verbaal is dan ook in strijd met de werkelijkheid opgesteld, aldus verzoeker.

Reactie korpsbeheerder

De korpsbeheerder merkte ook ten aanzien van deze klacht op dat hij van mening was dat de Nationale ombudsman zich niet mocht uitlaten over deze klacht, nu de betreffende processen-verbaal reeds door een rechterlijke instantie zijn beoordeeld.

De korpsbeheerder liet voorts weten dat naar aanleiding van de klacht van verzoeker er een disciplinair onderzoek plaats vond tegen de politieambtenaren. De uitkomst van dit onderzoek was dat er geen plichtsverzuim had plaatsgevonden. Wel werd er een verbeterpunt vastgesteld, namelijk dat aangiften zoals seksueel misbruik, mensenhandel of mensensmokkel audiovisueel worden opgenomen.

Overige stukken

Verklaring politieambtenaar H. bij rechter-commissaris

Door verzoeker is een kopie van het verhoor d.d. 27 februari 2007 van politieambtenaar H. bij de rechter-commissaris overgelegd. In dit verhoor verklaart politieambtenaar H. dat zij mevrouw P. instructies heeft gegeven om de tandarts te informeren. Politieambtenaar H. heeft zelf niet met de tandarts gesproken.

Proces-verbaal van bevindingen van 10 mei 2006

In het proces-verbaal van bevindingen, dat is ondertekend door politieambtenaar H., is opgenomen dat de bewuste tandarts contact opnam met de Vreemdelingenpolitie. Voorts staat het volgende vermeld:

"Ik verbalisant, heb vervolgens aan (de tandarts) verzocht om het Nederlandse verblijfsdocument van (...) op te sturen naar de Vreemdelingenpolitie".

Verklaring politieambtenaar M. bij rechter-commissaris

Door verzoeker is een kopie van het verhoor d.d. 5 maart 2007 van politieambtenaar M. bij de rechter-commissaris overgelegd. In dit verhoor verklaart hij voor zover relevant dat hij tijdens de aangifte van Y. enige tijd de verhoorkamer heeft verlaten.

Proces-verbaal van aangifte d.d. 23 januari 2006

In het proces-verbaal van aangifte van Y. is niet opgenomen dat politieambtenaar M. de verhoorkamer enige tijd heeft verlaten.

Beoordeling

De bevoegdheid van de Nationale ombudsman

1. Ook op dit punt heeft de korpsbeheerder de bevoegdheid van de Nationale ombudsman betwist. De reden hiervoor is dat de processen-verbaal onder de aandacht van de rechter waren geweest. Echter, uit het vonnis van de Meervoudige Kamer van de rechtbank Middelburg blijkt niet dat de rechtbank zich over de inhoud van deze bewuste processen-verbaal heeft uitgelaten. Er is dan ook geen sprake van een situatie als bedoeld in artikel 9:27, tweede lid Awb. Derhalve ziet de Nationale ombudsman geen beletsel zich over dit klachtonderdeel uit te laten.

Ten aanzien van de processen-verbaal

2. Het vereiste van professionaliteit houdt in dat ambtenaren met een bijzondere training of opleiding jegens burgers overeenkomstig de standaarden van hun beroepsgroep handelen. Dit betekent onder meer dat politieambtenaar processen-verbaal naar waarheid

en volledig opmaken.

3. Het staat vast dat de inhoud van de twee processen-verbaal van respectievelijk 10 mei 2006 en 23 januari 2006 niet volledig was. Immers, politieambtenaar H. sprak niet zelf met de bewuste tandarts en in het proces-verbaal van aangifte was niet opgenomen dat politieambtenaar M. enige tijd de ruimte had verlaten. Een proces-verbaal wordt op ambtseed opgemaakt en ondertekend, waardoor er zonder meer op vertrouwd moet kunnen worden dat de inhoud overeenkomt met de werkelijkheid. Nu dit in deze twee gevallen niet het geval is, is de Nationale ombudsman van oordeel dat de betrokken politieambtenaren in strijd hebben gehandeld met het vereiste van professionaliteit.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Zeeland is

niet gegrond ten aanzien van:

de inzet van de Regionale Ondersteunings Groep;

het gebruikte geweld bij de aanhouding van verzoeker;

gegrond ten aanzien van:

de onjuistheden in processen-verbaal wegens schending van het vereiste van professionaliteit.

De klacht over de onderzochte gedraging van de minister van Justitie is niet gegrond.

Slotbeschouwing

Verzoeker is verdachte geweest in een grootschalig onderzoek naar mensensmokkel. Hierbij werd door politie en justitie gebruik gemaakt van verschillende strafvorderlijke bevoegdheden, waaronder het tappen van de telefoon van verzoeker. Na een inval door een Regionale Ondersteunings Groep (ROG) is verzoeker aangehouden en heeft hij enige tijd in voorlopige hechtenis gezeten. Uiteindelijk is verzoeker vrijgesproken.

De gebeurtenissen rondom de aanhouding van verzoeker en de daarop volgende strafzaak heeft een diepe impact op verzoeker gehad. Verzoeker heeft tal van klachten die zien op deze gebeurtenis. Daarbij heeft de raadsman van verzoeker duidelijk aangegeven dat het een bewuste keus is geweest om - in de ogen van verzoeker - klachtwaardig optreden van politie en justitie niet voor te leggen aan de rechter, maar in te dienen bij de Nationale

ombudsman.

Bij verzoeker leeft sterk het gevoel dat hij onterecht verdachte is geweest in het strafrechtelijk onderzoek en dat hij nooit had mogen worden aangehouden. Dergelijke vragen zijn in het geval van verzoeker onder de aandacht van de rechter geweest, en daardoor in dit onderzoek niet aan de orde. De onjuistheden die verzoeker later heeft geconstateerd in verschillende processen-verbaal - en waarvan ook erkend is dat die onjuist zijn - dragen niet bij aan zijn vertrouwen in politie en justitie.

Het onderzoek van de Nationale ombudsman geeft onder meer antwoord op de vraag of verzoeker had mogen worden aangehouden door een ROG, en of de klap in het gezicht die hij daarbij heeft gekregen behoorlijk was. De Nationale ombudsman benadrukt dat het voor een ieder zeer ingrijpend moet zijn om middels een verrassingactie van een aanhoudingseenheid te worden aangehouden. In het geval van verzoeker waren er echter voldoende omstandigheden die de inzet van een - in dit geval - ROG rechtvaardigde. Daarbij oordeelde de Nationale ombudsman dat ook de klap in gezicht passend was onder de gegeven omstandigheden. Hoe teleurstellend dit oordeel voor verzoeker ook moet zijn, de politie mag in bepaalde omstandigheden nu eenmaal gebruik maken van bijzondere middelen.

Onderzoek

De Nationale ombudsman ontving een verzoekschrift van de heer T. te R., ingediend door mr. R. Hörchner, advocaat te Breda, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Zeeland en een klacht over de officier van justitie te Middelburg.

Naar deze gedragingen, die worden aangemerkt als respectievelijk een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Zeeland en de minister van Justitie, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de beheerder van het regionale politiekorps Zeeland en de minister van Justitie verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Tevens werd de korpsbeheerder en de minister een aantal specifieke vragen gesteld. Daarnaast werd een bij de klacht betrokken politieambtenaar gehoord door een onderzoeker van de Nationale ombudsman.

Tijdens het onderzoek kregen de korpsbeheerder, de minister en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

Verzoeker berichtte dat het verslag hem geen aanleiding gaf tot het maken van opmerkingen.

De reacties van de korpsbeheerder, het College van procureurs-generaal en betrokken ambtenaar H. gaf aanleiding het verslag op een enkel punt te wijzigen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie.

Verzoekschrift d.d. 8 september 2009 met bijlagen waaronder:

de klachtbrief van verzoeker aan de korpsbeheerder van het regionale politiekorps Zeeland d.d. 8 oktober 2007 met bijlagen;

proces-verbaal van bevindingen van 10 mei 2006, opgemaakt door betrokken ambtenaar H.;

proces-verbaal van aangifte van 23 januari 2006, opgemaakt door betrokken ambtenaren H. en M.;

verhoor van getuige H. bij de rechter-commissaris d.d. 27 februari 2007;

verhoor van getuige M. bij de rechter-commissaris d.d. 5 maart 2007;

de klachtbrief van verzoeker aan de hoofdofficier van justitie te Zeeland d.d. 7 november 2007 met bijlagen.

Beslissing van de korpsbeheerder naar aanleiding van de interne klachtbehandeling van de klacht van verzoeker d.d. 26 augustus 2009.

Beslissing van de hoofdofficier van justitie naar aanleiding van interne klachtbehandeling van de klacht van verzoeker d.d. 5 februari 2008.

Reactie van de minister van Justitie d.d. 23 februari 2010.

Reactie van de korpsbeheerder d.d. 4 februari 2010, met daarin een verwijzing naar een brief van politieambtenaar De Jager, d.d. 26 januari 2010.

Reactie van verzoeker d.d. 20 april 2010.

Nadere reactie van de minister van Justitie d.d. 18 juni 2010.

Nadere reactie van de korpsbeheerder d.d. 18 juni 2010 met daarin een verwijzing naar de brief van politieambtenaar Den Rooijen, divisiechef EXO,

d.d. 3 juni 2010.

Nadere reactie van verzoeker d.d. 23 juli 2010.

Verklaring van getuige C. d.d. 15 april 2010.

Verklaring van betrokken ambtenaar H., d.d. 16 juli 2010.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

I. Grondwet

Artikel 11

"Ieder heeft, behoudens bij of krachtens de wet te stellen beperkingen, recht op onaantastbaarheid van zijn lichaam."

II. Politiewet

Artikel 8, eerste lid

"De ambtenaar van politie die is aangesteld voor de uitvoering van de politietaak is bevoegd in de rechtmatige uitoefening van zijn bediening geweld te gebruiken, wanneer het daarmee beoogde doel dit, mede gelet op de aan het gebruik van geweld verbonden gevaren, rechtvaardigt en dat doel niet op een andere wijze kan worden bereikt. Aan het gebruik van geweld gaat zo mogelijk een waarschuwing vooraf."

III. Ambtsinstructie voor de politie, de Koninklijke Marechaussee en de

buitengewoon opsporingsambtenaar

Artikel 17

"1. De ambtenaar die geweld heeft aangewend, meldt de feiten en omstandigheden dienaangaande, alsmede de gevolgen hiervan, onverwijld aan zijn meerdere.
2. De melding, bedoeld in het eerste lid, wordt door de meerdere terstond vastgelegd op een daartoe door Onze Ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties bij ministeriële regeling vastgestelde wijze."